

DEBREGZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETESI ÁR: HELYBEN: 1 HÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN EGY HÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORANT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Folytonos előnyomulásunk Lemberg felé

Az oroszok kétségbeesett ellenállása a grodeki vonalon — Bóhm-Ermolli csapatai átkeltek a Wereszycán — József Ferdinánd hadserege a Tanew-régióban előrenyomult — Pflanzner-Baltin megverte Besszarábiában az oroszokat

A szövetséges osztrák-magyar és német hadseregek sokkal nagyobb gyorsasággal nyomulnak Lemberg felé, mint elképzelhető volt. A sieniawai áttörés, amely csak öt nappal ezelőtt történt, úgy látszik, rövidebb idő alatt megérleli Lemberg végzetét, mint a gorlicei áttörés Przemyslét. Az északnyugati irányból előre robogó Mackensen-hadsereg elől, a nyugat és délnyugat felől előretörő Bóhm-Ermolli hadsereg elől kétségbeesett ellenállásuk dacára is mindenütt meghátrálásra kényszerültek az oroszok s visszavonultak *grodeki* állásaikba, amelyeket már előkészítettek utolsó védekezésükre. A német nagy főhadiszállás pontosan megjelöli az oroszok *grodeki* állásait. Ezek az állások Rawaruskától északnyugatra *Narol Miasto* helységnél kezdődnek és onnan lehúzódnak a Niemirowtól keletre s vele körülbelül egymagasságban fekvő *Magierow* helységen át *Grodekig*, majd tovább délre a *Wereszycza* patak mentén a *Dnjester* folyóig. Valószínű, hogy a szövetségeseknek e vonal elleni ostroma hosszabb ideig el fog tartani, mert az oroszokban annak a tudata, hogy ezen a vonalon dől el reájuk nézve a háboru sorsa, fokozni fogja az ellenállás erejét. A mieinknek azonban még több erőt ad a diadal érzete és fölismerése a helyzetnek: megdönteni az oroszoknak ezt az utolsó védelmi vonalát és megnyertük a világháborút. A *grodeki*, vagy talán helyesebben: a *lembergi* csata eredménye tehát biztosítva van.

Ezt az eredményt, a mi diadalunkat siettetik azok az események, melyek a *grodeki* vonal csatlakozó szárnyain zajlanak le. *József Ferdinánd* főhercegnek *Sieniawától* észak felé előnyomult csapatai, amelyek már tegnapelőtt kitisztították Közép-Galicia északi szögletét az oroszoktól, sikeresen haladnak előre az orosz *Tanew-régióban*, amelynek homokját augusztusban *Dankl Viktor* vitézei taposták. Az orosz harctér legszélsőbb keleti részén pedig *Besszarábiában* harcolnak *Pflanzner-Baltin* csapatai, amelyek vérbe fojtották az oroszok nyolcszoros rohamát. *Grodektől* délre, a *Dnjester* partját védő nagy orosz erőekkel még nehéz csatákat vív *Linsingen* hadserege, de a győzelem itt is a mieinkre mosolyog; az oroszok éppen arról a pontról, ahol közvetlenül *Grodek* védelméért harcoltak, *Lityniából* visszavonulni voltak kénytelenek nyomukban a mi csapatainkkal.

Mai távirataink a háboru eseményeiről itt következnek:

Höfer jelentése a galiciai csatákról

Budapest, június 18. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése az orosz hadszíntérről:

Sieniawától északra csapataink üldözés közben orosz területre nyomultak előre. Elérték a *Krzeszowtól* északra emelkedő magaslatokat, a *Taniew* lapályát és megszállták *Tarnogradot*.

A *San* alsó folyása és a *Dnjester* között álló orosz erők is több ponton hátrálnak. — *Czieszanowot* és a magaslatokat e helységtől északra elfoglaltuk. A *Niemirowtól* keletre elterülő hegyvidéken, valamint *Janow* környékén jelentékeny orosz erők fordultak velünk szembe. A *Wereszycza* mentén folyik a harc. E folyótól keletre csapataink egyes helyeken megvetették lábukat.

A *Dnjester* felső folyásától délre az oroszoknak heves harc után *lityniai* állásaikból *Kolodrubya* felé kellett visszavonulniok. Üldözés közben egyes csapataink elérték a *Wereszycza* torkolatát.

A *Dnjester* mentén a helyzet változatlan.

A *Pflanzner-hadsereg* keleti csoportja a *Dnjester* és a *Pruth* között az oroszok nyolc rohamát véresen visszaverte. Az ellenség, a mely kétségbeesetten erőlködött, hogy vitéz csapatainkat *Bukovinába* visszaszorítsa, ágyutüzünkben súlyos veszteségeket szenvedett és menekülve vonult vissza, 8 tisztet és 1200 főnyi legénységet fogtunk el és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökeinek helyettese.

A német jelentés

Berlin, június 18. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése a délkeleti hadszíntérről:

Tarnogradtól két oldalt a szövetséges csapatok az éjjel visszavetették az ellenséget a *Tanew-szakasz* felé.

Mackensen vezérezredes többi seregei a megvert oroszokat az előkészített *grodeki* állásba (*Narol Miasto—Magierow—Wereszycza* patak — egészen a *Dnjesterig*) kergették.

A *Dnjester* - fronton *Stryjtől* északra a helyzet változatlan,

Lemberg

Krakó, június 18. (Magyar Távirati Iroda.) A *Nowa Reforma* jelenti: Azok a tisztviselők, akik szeptember elején eltávoztak *Lemberg*ből, utasítást kaptak, hogy legyenek készen állomáshelyükre való visszatérésre.

Románia és Besszarábia

Bukarest, június 18. (Magyar Távirati Iroda.) A *Moldava* a harctéri helyzet ismertetésében rámutat az osztrák-magyar hadsereg óriási sikereire és azt írja, hogy most, amikor *Besszarábia* is a hadi operációk területe lett, *Romániának* be kell avatkoznia a háboruba a központi hatalmak mellett.

A krakowicei osata

Sajtóhadiszállás, június 18. A *Pester Lloyd* haditudósítója jelenti: Egy szemtanu a következőket beszélte el nekem a *Krakowice* körül lefolyt csatáról:

Május 24-én *Ostrownál* álltunk. Az oroszok által erősen megszállott 202-es pontot rohamoztuk meg. 28-án kezdődött *Radymno* lövetése a mi részünkről nagy munició-mennyiség felhasználásával. A *Jaroslaw*tól való hallatlanul gyors előnyomulás után rövid szünetet kellett tartani a pótlások végett s ezt a körülményt az oroszok arra használták fel, hogy az erdő szélét mély lövészárkokkal és drótsövényekkel biztosítsák. *Radymnoból* alig maradt meg valami.

Június első napjaiban nagy orosz erősítéseket jeleztek. Június 6-án hadtestünk *Kalnikowba* érkezett. A német megfigyelő jelentette, hogy az első orosz oszlopok az erdő mögött vannak. Egy tíz percig tartó tüzéségi tűz, mi alatt 160 lövést adtak le, köztük — mint később megállapították — 130 teli találatot, az egész erdőt megtisztította. *Kalnikow* lövetése, amely még június 13-án is tartott, a *Tatár-dombról* nézve, a pusztító tulerő képét mutatta. A 227-es magaslat elűnt a gőz és a füst poklában. — A földre szurt fegyverek egész sövénye jelezte az oroszok korábbi állását.

Másnap csapataink *Nochwola-Gniwinuskába* érkeztek, ahol *Krobotin* hadügyminiszter *Arz* hadtestparancsnok és *Hadffy* altábornagy hadosztályparancsnok kíséretében megtekintette az állásokat. 15-ikén *Kalnikowból* a *Sanon*

át Krakowice ellen vonult a sereg, melynek egyik szárnya a 39. honvédhadosztály volt.

Még Ostrowban pártját ritkító hősi esemény történt. A német 270-ik tartalékezred négy gyalogosa elszakadt a csapatától, amikor egy dombra érkezte, egyszerre csak egy menetre kész orosz nehéz üteggel találta szemben magát. — Anélkül, hogy sokat gondolkodtak volna, a németek lelőtték a legközelebb álló ágyú legénységét és lovait. A legénység egy része elesett, a többi elmenekült és az összes ágyukat zsákmányul ejtették.

Jaroslaunál még bőséges volt a zsákmányolt orosz munició, a későbbi zsákmány azonban már csekély volt. Az elfogott újoncok elbeszélések, hogy berukkolásuk óta csak menetelesre és éneklésre oktatták őket, fegyvert legelőször csak közvetlenül megérkezésük után, az arcvonalon kaptak. Június 15-én Muninában, Radymnotól délre, 21,000 orosz foglyot vagonnizáltak be.

A kownoi harcok

Berlin, június 18. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelenti a keleti hadszíntérről:

Előnyomuló orosz osztagokat a német lovasság a Szynsza-szakaszon (a cytowiany-szawel országuttól keletre) tul vert vissza. Jelentékeny ellenséges erőknél a Dawina ellen intézett támadása megghiusult.

Pétervárott készül valami

Bécs, június 18. A Rundschau jelenti Kopenhágából: Napok óta mind jobban észlelhető, hogy Pétervárott válságos hangulat érlelődik. Valami van a levegőben. A duma-épületben lázas tevékenység. A képviselők klub-ülésekre gyűlnek össze, a miniszterek tanácskozást tartanak, amelyeken képviselők is résztvesznek. A kormány tagjait a cárhoz rendelik. Futárok érkeznek Nikoláj nagyhercegtől, szóval: valami készül.

A sajtó a katonai napi kérdésekről alig nyilatkozik, csak nyugalomra és higgadságra int rendületlenül. Híre jár, hogy új behívások vannak készöbön, ámbar aki csak fegyverképes, már teljesít valamely hadiszolgálatot. A pétervári főkapitány utasította a rendőrségi előljárókat, hogy mindazokat a foglyokat bocsássák szabadon, akik még katonaköteles, vagy jelenleg védköteles sorban vannak.

Az olasz háború

Az olaszok állandó kudarcai

Budapest, június 18. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése az olasz hadszíntérről:

Az olaszok újabb előretörései az Isonzofronton épp oly kevéssé vezettek sikerre, mint eddig. Plavánál derék dalmát csapataink tegnapelőtt este és éjjel visszaverték egy olasz dandárnak támadását. Tegnap az ellenség ismét támadott, de újból visszaverték. A támadás területén két piemonti dandárt és egy népfelkelő ezredet állapítottak meg. Az olaszok veszteségei úgy itt, mint a Krn-területen igen súlyosak.

Az ellenségnek a Plöcken-vidéken, valamint a Monte Coston hegyen megismételt támadásait szintén visszautasítottuk.

HÖFER altábornagy,

a vezérkar főnökének helyettese.

„Az ellenség erős és félelmetes“

Lugano, június 18. (Magyar Távirati Iroda.) A frontról visszatért Pellerano szenátor cikket irt a hadi helyzetről, melyben többek között ezeket mondja: „Ostobaság lekicsinyelni az osztrák-magyar haderőt. Nevetséges legenda, hogy az a hadsereg, amely ellen harcolunk, aggokból és gyerekekből áll, mert az ellenség erős és félelmetes.“

Olasz bolondgombák

Lugano, június 18. Az olasz főhadiszállás jelentései néhány nap óta azonos tartalmuak. A lapok óvják a közönséget az optimizmustól. A Balkán-államokhoz eleinte oly gyakran intézett felhívások mind reménytelenebbek. — A Stampa most ezt írja vezércikkében:

— Sajnos, az oroszok nem segíthetnek nekünk, de ha legalább a szerbek ismét megkezdénék az offenzívát, a mi offenzívánk az Isonzónál könnyebb lenne!

Olaszország, miután tíz hónapi zavartalan előkészületek után új erővel támadja meg az éppen annyi idő óta két fronton keményen küzdő Ausztria-Magyarországot, most még segítségért kiált! E mellett állandóan siralmas színekkel festik Ausztria-Magyarország széthullását és kimerülését!

Csak kevés politikai író — mint a Gazetta del Popolo-ban Nardini — száll szembe ezekkel a fantazmagóriákkal és megírja, hogy Ausztria-Magyarország még mindig úgy áll, mint a vas.

A Sera közli Guyot volt francia külügyminiszter június 6-án kelt levelét, mely határozottan augusztus végére jósolja a háború végét, szintén Ausztria - Magyarország kimerülése folytán. Ehez természetesen a négyes entente teljes győzelme kapcsolódik, mind a két központi hatalom fölosztásával.

A bolondgombák sorozata az osztrák-magyar főparancsnokságról szóló jelentésekkel végződik. Miután Conrad bárót elmozdították, Dankl és Rohr tábornokokat is visszahívták és most — mint a Tribuna a legtitkosabb forrásból értesül — Hindenburg jön Trentinoba és átveszi a főparancsnokságot „a legveszedelmesebb ellenség“ ellen, amely már három megérősítetlen helységet tényleg bevett. (P. L.)

A belga-francia harcok

Berlin, június 18. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelenti a nyugati hadszíntérről:

Ellenségeink áttörési kísérleteiket Arrastól északra hasztalan folytatták. Az angolok a La Bassée-csatornától északra újabb vereséget szenvedtek. Támadó csapataik megsemmisültek, csak egyes emberek menekültek meg.

Angrestől nyugatra a temetónél, Souchez-től délre, Ecurietől északra a franciák behatoltak előállásaink kisebb részébe. Közvetlenül a Loretto-magaslattól északra feladtunk egy átkaroló tüzelésnek kitétt árokrészt. — Egyébként az ellenséges támadásokat visszavertük.

Június 16-ika óta az Arrastól északra fekvő harcmezőn 17 tisztet és 647 főnyi legénységet fogtunk el. Ellenségeink véres veszteségei a champagnei véres csatákban szenvedett veszteségeiknek felelnek meg.

Az Argonne-okban visszautasítottunk gyenge ellenséges előretöréseket.

A Vogézekben a harcok Metzertől nyugatra még folynak.

A la basséei vereség

Genf, június 18. (Magyar Távirati Iroda.) Párisban nyíltan bevallják, hogy La Basséenél vereség érte a franciákat és az angolokat. A vereséget az elégtelen tűzérési felkészültségnek tulajdonítják.

Az „U. 29.“ család áldozata

Berlin, június 18. (Magyar Távirati Iroda.) A Wolff-ügynökség jelenti: A vizsgálat megállapította, hogy az „U. 29.“ német buvárhajót egy svéd zászló alatt haladó angol tartályhajó süllyesztette el.

A londoni idegenek internálása

London, június 18. A kormány legközelebbi rendeletet fog kibocsátani, amely szerint a még Londonban tartózkodó 17,000 német, osztrák és magyar állampolgárt internálják.

Béke-hangulat Amerikában

Amsterdam, június 18. A Daily Telegraph jelenti Newyorkból: Az amerikai sajtó jelenleg nem tud betelni a béke-elmékedésekkel. Most már nem a Németország és Amerika közötti békéről van többé szó, hanem egy nemzetközi béke lehetőségéről beszélnek. Wilsonnak az a kijelentése, hogy az Egyesült Államok mindent meg fognak tenni ebben az irányban, olyan erős békehangulatot teremtett, hogy azokat az értékpapírokat, melyek a lőszergyártással vannak összefüggésben, még a newyorki börzén is elhanyagolták.

Az egyetlen, aki másik oldalon áll, Roosewelt Tivadar. Most megint közzétett egy levelet, amelyben tájékoztatja menyedörög a pacifisták és a „mindenáron békét csinálók“ ellen, akik a Mexikóra vonatkozó „büns tétlenség“-ért viselik a felelősséget és akiknek elvei legfőjebb oda vezethetnek, hogy az Egyesült Államokból Kinát csinálják.

Szerbia nem adja Macedoniát

Lugano, június 18. (Magyar Távirati Iroda.) A Novosti című szerb lapban egy skupstina-képviselő a következőket írja: „Ha az entente tényleg odaigért Bulgáriának szerb földet, akkor a háború eredménytelen marad. — Szerbia semmit sem enged át a maga területéből. Aki Macedoniát akarja, jöjjön és próbálja elvenni tőlünk!“

A kolera ellen

Rend a szegényházban — A piacok ellenőrzése — A vízvezeték vize tiszta — A kávéházak, vendéglők és mulatók zárórája

A járvány-bizottság ma este 6 órakor Márk Endre udvari tanácsos polgármester elnöke alatt ismét ülést tartott, amelyen Hajós Béla dr. miniszteri biztos beszámolt a mai vizsgálatáról. A városi szegényházban olyan állapotot talált ma már, amely teljesen megnyugtató, minden megtételek arra nézve, hogy az infektio tovább ne terjedjen onnan. A járványkórházban azonban olyan hiányokat talált, melyeken okvetlen javítani kell. Különösen a legyeknek szolgáló piszkokat kell onnan eltávolítani, mert a legyek a legveszedelmesebb terjesztői a járványnak és bizonyosan ezek fertőzték meg a szegényház lakóit is. Felhívta a rendőrfőkapitányt a piacok ellenőrzésére, hogy az élelmicikkeket ne rakják a pusztára földre.

A fogolytábor betegeiről és halottairól összeállított utolsó napi statisztikából örömmel konstatálja a bizottság, hogy a betegségek és halálozások száma 75 százalékkal apadt.

Tüdös Kálmán dr. városi főorvos előterjesztésére a katonai hatóság intézkedni fog, hogy a trachomás betegek elszállíttassanak a járványkórházból. A civil lakosság kolera elleni védőoltásáról bemutatott statisztikája szerint tegnap 3177 egyén jelentkezett oltásra. Jelentette, hogy a járvány óta mindennap bakteriologailag vizsgálják a vízvezeték vizét, amelyet eddig mindig élvezhetőnek talált a vizsgálat, koleravibriónak semmi nyoma nem mutatkozott benne.

Ezzel kapcsolatban szó volt arról, hogy a vízvezeték nem képes kielégíteni a vízszükségletet és ennek folytán a város tanácsa megengedte a régi kutak és magán vízvezetékek használatát. A bizottság azt kívánja, hogy a régi vezetékeket és kutakat tisztasági szempontból meg kell vizsgálni hatóságilag a használatba vétel előtt. Intézkedett a bizottság az Ispóty-lapson levő fertőtlenítő helynek a dezinficiálása iránt, mivel a tegnap ott fertőtlenített galíciai újoncok közt szintén történt koleras megbetegedés. Ugyasint elrendelte a legintenzívebb óvintézkedést a mészhomokkő-téglagyárra vonatkozólag is, mert ott is történt koleras megbetegedés.

Végül Rostás István rendőrfőkapitány kérésére Tüdös Kálmán dr. főorvos azt a felvilágosítást adta, hogy a 14 éven alóli gyermekek is részesíthetők kolera elleni védőoltásban.

A bizottság a legközelebbi ülését hétfőn estére tűzte ki.

A kávéházak, vendéglők és korcsmák zárórája

Rostás István főkapitány egy konkrét kérelemre hozott véghatározatában a korcsmák és pálinkamérések záróráját esti 9 órában, a kisvendéglők záróráját esti 11 órában, a nagyvendéglők, éttermek és sörcsarnokok, amely kategóriába csupán a Royal, Frohner, Nádor, Dréher, Gambrius, Pilseni, Királynő és Lókody-féle vendéglők soroztatnak, záróráját esti 12 órában, a kávéházak és mulatók záróráját pedig éjfél után 2 órában állapította meg. A zenélést pedig a pálinkamérések kivételével, amely üzletben a zenélés szabályrendeletileg tiltva van, ezekben az üzletekben a fent meghatározott záróráig engedélyezte. E rendelkezés ellen vétőket, folyamatba tétetvén velük szemben a kihágási eljárás, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 5 napi elzárással, a mulatók tulajdonosait ezenfelül engedélyük visszavonásával fogja a rendőrség büntetni.

A véghatározatot a koleralárvány fellépésével indokolja a főkapitány.

Debrecen kulturtörténete népszerű füzetekben

A Szabad Iskola akciója

Egy nagyon dicséretreméltó akció megindításához fogott a Szabad Iskola Egyesület vezetősége. E hó 15-én a Kereskedő Társulat disztermében értekezletet tartott Debrecen város történetét felölelő *uránia-előadások megírása* tárgyában. Az értekezleten megjelentek Kenézy Gyula dr. udvari tanácsos elnökön kívül a város képviselőiben Márk Endre udvari tanácsos polgármester, Aczél Géza főmérnök, Csűrös Ferenc dr. kultúr tanácsos, Szabó Elek városi aljegyző, továbbá Kovács Gábor dr., Szávay Gyula, Bárdos Géza, Haranghy György, Dávidházy Kálmán, Heger Flóris, László Béla, Márton Béla.

Kovács Gábor dr. egyetemi tanár a Szabad Iskola ügyvezető igazgatója terjesztette elő az egyesület tervét. Minthogy véghetetlen mennyiségű kultúrenergia szunnyadozik, mint e tősgyökeres magyar fajnak istenáldotta ereje, ezt kívánja a Szabad Iskola életre kelteri. Mivel mindeme gazdasági, vagyoni erőt, természetadta képességét Debrecennek ismertté kell tenni az ország és a külföld számára, a Szabad Iskola vezetősége *népszerűen megírt füzetek kiadása és német nyelvre való lefordítása* által akarja és célt elérni. A város kétszáz éves évfordulója alkalmából e füzetekbe megírtni kívánja mindazt, ami a város múltjával, jelenével, minden jelentős eseményével s már-már kivesző specialitásaival, típusaival, népszokásaival, művészetével, stb. kapcsolatos. Az ezekre vonatkozó szövegek természetesen csak kísérői lennének azoknak a diaposzitivéknek, amelyeknek eredetijét, mint mindmegamnyi relikviákat megörökítés végett szintén megszerezni kívánja a vezetőség.

A felsorolt terv részletes kidolgozása végett egy *végrehajtó bizottság* küldetett ki, a melynek tagjai lettek: Kovács Gábor dr. egyetemi tanár ügyvezető igazgatón kívül Bárdos Géza, az egyesület pénztárosa, László Béla titkár, Haranghy György, Szávay Gyula kereskedelmi és iparkamarai titkár, Zoltai Lajos muzeumőr. E bizottság az ügyek megfelelő intézése végett permanenciában marad és hetenkint kedden délután tartja üléseit.

Steckenplerd-

Illomtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a Elbe.

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szappan ellen való elismert hatásánál fogva a bőr és szépség gondozásában való felhasználhatatlanságáért. **Ezerrel elismeréssel!** Sok legnagyobb kinttűntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Úgyjelen nyomtatékosan a Steckenplerd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertüzletekben stb. Hasonlóképpen kintűnt Bergmann Manera Illomkrémje (80 fillér egy tubus). Kintűnt szer női kezek gondozására.

Baksay Sándor meghalt

A dunamelléki ref. püspök halála

Országszerte mélységes gyászt kelt az a szomorú hír, hogy Baksay Sándor, a dunamelléki református egyház püspöke, a református konvent egyházi elnöke, ma reggel Kunszentmiklóson nyolcvanhárom éves korában meghalt. Elhunyt nemcsak az egyetemes magyar református egyházra súlyos csapás, de igen nagy vesztesége a magyar irodalomnak is, a melynek Baksay Sándor egyik kimagasló alakja volt.

Baksay Sándor 1832-ben született Nagypeterden, Baranyamegyében. Atyja református tanító volt. Alsó iskoláit Csurgón végezte, majd a kecskeméti kollégiumba került. Tanulmányait meg kellett szakítania a kitört szabadságharc miatt s csak annak lezajlása után térhetett vissza Kecskemétre, ahol teológiát és bölcséletet tanult. 1855-ben Halason lett tanár. Itt házasságra lépett Hetesy Viktóriával s ugyancsak itt kezdte meg irodalmi működését, legtöbbször egyházi folyóiratokban. Irodalmi működésével akkor kezdett feltűnni, mikor Lucanus Pharsaliájának lefordításával a Magyar Tudományos Akadémia pályadíját nyerte el. Ezután Csanád választotta meg papjának 1862-ben, majd 1866-ban a kunszentmiklósi egyház papja lett. Ekkor kezdte irodalmi tevékenységét jobban kifejteni. Sokat írt a Vasárnapi Ujságba, majd könyvbe gyűjtötte össze nagyobb munkáit. Nevezetesebbek a „Gyalog ösvény” és „Szederindák”. A Kisfaludy-társaság 1872-ben tagjává, majd a Magyar Tudományos Akadémia 1884-ben levelező tagjává, 1903-ban pedig rendes tagjává választotta. Egyik legértékesebb munkáját, az „Iliász” magyar fordítását az Akadémia adta ki 1901-ben. Irodalmi dicsőségével együtt egyháza is mindinkább kifejezte szeretetét és elismerését nagyevűi lelkészének. A solti egyházmegye 1878-ban főesperesévé, majd a közbizalom 1904. január 17-én a dunamelléki református egyházkerület püspökévé választotta.

Baksay Sándor elhunytának hírére Debrecenben fájdalmas érzéssel fogadták. A kollégium épületére kitzűzött gyászlobogó a tisztelt református egyházkerület részvételt hirdet. Az egyházkerület értesülésünk szerint küldött-ségileg vesz részt Baksay Sándor püspök temetésén, mely vasárnap délután megy végbe Kunszentmiklóson.

Nagy idők...

Senkinek sem kell magyarázni, hogy nagy időköt élünk. A nagyság súlyát hordozzuk időben, vérben, fájdalomban a roskadásig; mindnyájan érezzük; kell is éreznünk. A közért való érzésből ma senki sem vonhatja ki magát. Sem egyesek, sem testületek. „Nem magyar, cudar az”, aki ma félre áll.

Eddig aranyat, ezüstöt kívánt tőlünk a haza; adtunk aranyat, ezüstöt.

A dermesztő fagy ellen védelemre volt szükségünk katonáinknak: százezer kéz kötötte, fonta, varrta a hősapkát, gyapjú takarót, flanel alsókat.

A vértől fekete néhai csukasziurke köpönyegbe bugyolált sáppadt fiainknak vértadó hus, puha kenyér, izes falat kellett: megnyitak berendezett kamaráink s ontották jó szívvél, egy-egy könyccsel megpótolta mindazt, a mi jó, ami üdítő, ami tápláló.

A gigászi harc tovább folytatására pénz kellett: megnyitak a pánccslekrények, kisördöktak a strimfliszarak, napvilágra kerültek a tulipános ládában penészedő pulturák és ömlött a pénz milliárdokban.

Lövedék kellett: a szárnyas ajtókról elvándorolt a rézkilincs, el a gazdasszonyok műtermének csillogó ékessége, a csengő rézmozsr, hogy töltényhiány legyen.

Még több fém kell! A rézmozsr is kicsi, a rézkilincs is kicsi a nagy harchoz. *Ehez harangok kellenek!* ... Ha kellenek, vannak. — Minden van; mindennek lenni kell az élet-halálkiüzdelemben. — Semmi sem szentebb, mint a haza.

Mint adta 48-ban, adja most is minden egyház a maga harangját. Ha három van egy

toronyban, kettőt, ha kettő van egyet, de adja. A közönség, a hívek, kiknek közadakozásából szólnak e harangok: örömmel adják.

A hívek lelkesültsége fedi az egyházak eljárását.

Tegyék meg a példamutató első lépést a debreceni egyházak!

Harangot kérünk, mert *kellenek!*

Ma az elnémitott harangok szólnak leg-szebben. a.

HIREK

„A debreczeni tud. egyetem mellett”

Interjú a rektorral a Szent László-kollégiumról

A Szent László kollégium vezetősége hirtetményt tett közzé, amely szerint római és görög katolikus vallású egyetemi ifjak számára „a debreceni m. kir. egyetem mellett” internátust létesít. Megkérdeztük az egyetem e. i. rektorát, hogy mit jelent ez a „mellett”, melyből azt lehet következtetni, hogy ez internátus az egyetemmel bizonyos kapcsolatban van? A rektor válasza ez volt:

— Tényleg a kifejezés alkalmas azon gondolat felkeltésére, mintha a tervezett intézmény az egyetemmel összeköttetésben léte-sülne, mert szokás szerint azon intézményeket jelöljük egy főbb intézet mellett levőknek, melyek egymással bizonyos nekszusban állanak; itt azonban nem az az eset s a szövegezés bizonyosan nem is célos ily felfogást közkeletivé tenni, mert a *tervezett Szent László kollégium a tud. egyetemmel semmi-féle kapcsolatban vagy viszonyban nem áll, ilyen kapcsolatot nem is keresett s nem is nyert.* A „mellett” helyes értelme tehát csak az lehet, hogy a Szent László kollégium *ugyanott* létesül, ahol az állami tudomány-egyetem van, t. i. *Debrecenben.*

— **Közös minisztertanács.** Bécsből táviratozzák: Ma délelőtt 10 órakor **közös minisztertanács volt**, amelyen résztvettek: a közös hadügyminiszter, a két honvédelmi miniszter, a két pénzügyminiszter és a két kereskedelem-ügyi miniszter. A közös minisztertanácsban, a mely rövid megszakitással este 8 óráig tartott, a háborúval összefüggő gazdasági és pénzügyi kérdéseket vitatták meg és ideiglenes gondoskodás történt a közös bevételekről és kiadásokról.

URANUS

Korona-Passagó
Telefon 3-92.

SZOMBATON, VASÁRNAP

június 19-én és 20-án

Szenzáció! Schildkraut-film.

KACAGJ BAJAZZO.

Tragikomédia 4 felvonásban.

Főszereplők: Rudolf Schildkraut
Ferdinand Bonn
Alfred Abel
Hanny Welase
Johanna Terzin

Kedves vendégek.

Vigjáték.

Spanyol Marokko, Természeti felvétel.

Előadások kezdete 5 órakor rendez helyérral.
Vasárnap 3-6-ig félhelyárak.
Folytatódagos bejemenet.

Vasárnapi istentiszteletek. A református templomokban vasárnap, e hó 20-án prédikálnak: a Nagytemplomban Jánosi Zoltán lelkész, a Kistemplomban 9 órakor Farkas János segédlelkész, 11 órakor Kolozsváry Kiss László segédlelkész, a Kossuth-utcai templomban Boér Károly vallásnár, az Árpád-téri templomban délelőtt Zih Sándor lelkész, délután Kovács János vallásoktató lelkész, az ispotályi templomban Uray Sándor lelkész, a homokkerti imaházban Könyves-Tóth Kálmán lelkész.

Az ágost hitv. evang. templomban vasárnap délelőtt 9 órakor Holzhausen Frigyes porosz tábori lelkész német istentiszteletet tart. Délelőtt 10 órakor Materny Lajos főesperes végzi az istentiszteletet. — Délelőtt 11 órakor az Augusztá-szombatiumban Holzhausen Frigyes tábori lelkész tart istentiszteletet. Délután 5 órakor ima.

A miniszterelnök Bécsben. Bécsből táviratozzák, hogy Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel odaérkezett.

Bécs, június 18. Tisza István gróf miniszterelnök ma délután négy órakor kihallgatáson jelent meg a királynál.

A tizenhatalmas bevonulása. Nagyváradról jelenti tudósítónk: A honvédelmi miniszter rendeletet intézett Biharvármegyéhez, hogy az 1897-ben született B) osztályú népfelkelők, akiket a bemutatás szemlén alkalmasoknak találtak, július 15-ike helyett augusztus 15-ikén tartoznak bevonulni.

Elvitték a szabadság-szobrot. Mint megirtuk, Debrecen város törvényhatósági bizottsága a legutóbbi közgyűlésén felajánlotta hadicélra a városháza udvarának egyik sarkában rejtgetett szabadság-szobrot, a melynek anyaga új formájában és rendeltetésében bizonyára célszerűbb és szebb hivatást fog betölteni, mint eddig, amíg mindenki elől elrejtve állongott a városháza négy falai közt. A hadsegélyző bizottság-értesítése most jött meg a polgármesterhez, hogy a szobrot elszállítják. Tegnap már körül volt állvánnyal és mellette állott egy stráfkocsi, amelyen mára elszállították a szobrot.

Nagy postalopás. Szegedről táviratozzák: Szeged állomás postahivatalában rejtélyes módon eltűnt egy 70,000 koronát tartalmazó pénzeslevél, melyet Budapesten adtak föl Kistelekre. A rendőrség néhány postaszolgát a fölmerült gyanuokok alapján őrizetbe vett.

A debreceni segítő-akció. A katonák családjainak segélyezésére adakoztak: Bodnár András 2, Debreczeni Lajos 8.52, Félegyházy János 20, Weiss Bertalané 5, Haas Lipót 1, Földváry Mór 1, Csillag Artur 5.64, Pénzügyigazgatóság 55.61, Kir. Adóhivatal 25.21, Fővármihivatal 5.10, Dohányáruraktár 5.67, Pénzügyörtség 20.36, Kapos Erzsike 9.13, Táby József 2, Eöry Mária 10, Augusztá gyors-segély jövedelem 23, Borgida Farkas 24.75 korona.

A vak katonák részére a Hadsegélyző Hivatalba a következő pénzadományok érkeztek: Simonyi István 8, Molnár Lajos 4, Bozóky János 1.50, Neumann Nándorné 10, Iboya 5, Református egyház Kisvarsány 12, Eöry Mária 10 korona.

35 dekás tábori postadobozok, melyben a harctérre élelmiszeren kívül minden küldhető, 20 fillérjével kaphatók Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Debrecen, Piac-utca 49. és minden dohánytözsdeben.

Kino-varieté az Apollóban. Nagyon kedves és érdekes újítása az Apollónak a „kino-varieté előadás”, amelynek keretében kapunk mindenből jót és szórakoztatót. — Együttessen pedig egy kitűnő előadást. Külföldön a mozgósínházaknak ez a válfaja nagyon kedvelt és felkapott, ami egyébként természetes is, mert a filmeknél kívül egy előadás keretében kapunk: látványosságot, éneket, táncot, kuplét vegyesen. Az ilyen változatos és gazdag műsor aztán természetesen nagy hatást kelt. Az Apollo mai kino-varieté előadásában fellépnek: Göndör Aurél, a bu-

dapesti közönség kedvenc komikusa, akit ugyszólván az egész világon ismernek — a gramofonok révén. Ahol gramofon van, ott nem hiányzik a Göndör Aurél-lemez. Szerepelnek még: Krakowszky Angéla táncművész, Mici Carli piccolo akrobata, Erdélyi Ferike és Ballay Béb modern táncokkal. Végül látjuk „A tolonc” népszínművet, a magyar kinematografia remekét és pompás háborus képeket.

Öngyilkos fiu. Freiter István hajduböszörményi gazdálkodó Mátyás nevű 12 éves fia a szoba gerendájára felakasztotta magát. Mikor a szülői este hazatértek a mezőről, a fiu már halott volt. A hatósági vizsgálat megállapította, hogy Freiter Mátyás öngyilkossági szándékából követte el tettét, de azt nem sikerült kideríteni, hogy mi készítette erre a végzetes elhatározásra.

A mindenkori hadállásokat hiven felütemető, hivatalos kiadásu, hetenkint megjelenő harctéri térkép az összes harcterekről kapható Hegedűs és Sándornál, a főposta mellett. Előfizetőkenk hetenkint 40 fillér, egyes példányokban 50 fillér.

Halálos fiúrdés. Vig András homokkerti lakos bejelentette a rendőrségnek, hogy István nevű 15 éves fia nyomtalanul eltűnt. A rendőrség rövid nyomozás után rátalált a fiu hullájára a Vértes-téglagyár melletti kukib-gödr vizében. A szerencsétlen fiu fiúrdés közben fult bele a vízbe.

Hősök temetése. A Ferenc Szalvátor főherceg megfigyelő kórházban meghaltak: Schlemmel Lipót princendorfi (Ausztria) és Susics Mihály zsirováci (Zágráb m.) illetőségű közlegény, temetésük június 19-én délelőtt fél 11 órakor a Hátvan-utcai temető kórházban meghalt: Papp József szurdukápolnai illetőségű 23. tb. vadász, temetése június 20-án délelőtt 10 órakor a közös csapatkórházban. — A városi közkórház katonai osztályán meghalt: Kuntics Péter szabadkai illetőségű 6. honvéd gy. e. honvéd, temetése június 19-én délelőtt 10 órakor a közös csapatkórházban.

Apró hirdetések

Fertőtlenítéshez
Carbolsav,
Carbolsz,
Carbolineum
kapható

WEISZ
festéküzletében
Hátvan-utca 11.

Kiadó
egy csinosan butorozott
különbejáratu szoba Si-
monffy-u. 15.

Tarkavarrónát
keresek, jelentkezzen
Bika II. emelet 2. szám
alatt.

Két szobás lakást
fürdőszobával, konyhá-
val, butorozva keresek
július hó 1-jére. Cim a
kiadóba.

Modern
csinos, 3 szobás lakás,
azonnal kiadó
Iskola-u. 8. sz. alatt.

Munkásember,
25—40 év közötti, állandó
alkalmazást nyerhet ren-
des heti fizetés mellett.
Cim a kiadóhivatalban.

Gépolaj,
Gépszir,
Hengerolaj,
Pormentesítő olaj
minden mennyiségben
kapható
WEISZ
festékkereskedésében
HÁTVAN-UTCA 11.

Telefon 967.

Fontos
Kolera elleni
védekezés!

A kolera elleni védeke-
zésnek egyik legfonto-
sabb tényezője a kloset-
teknek állandó fertőtle-
nitése és szagtalanítása,
melyre legalkalmasabb
és legolcsóbb szer a

Tőzegpor.

Kezelése egyszerű, hatása
bámulatos.

Bármily mennyiségben
kapható minden fűszer-
üzletben és az **Ibolya**
virágcsarnokban Plac-
utca 42. sz. Telefon 10-06.
Nagyban: **Debreceni**
Trágyagyár r.-t.-nál
Deák Ferenc-utca 19.

Fertőtleníti! Szagtalanít!

Butorozott

modern utcai erkélyes
lakás, a Piac-utca leg-
szebb helyén, mely két
szobából, fürdőszobából
áll, zongora használatl
kiadó. Cim a kiadóhi-
vatalban.

Zálogédulát,
régiségeket, műtárgya-
kat, arany, ezüst, réz,
bronz, vasneműben. —
Ugyszintén szőnyeget,
linoleumot veszek. Na-
ponta 12—4 óráig. Arany
János-u. 22.

Fehérnemű varrónt
keresek Sestakert Kom-
lóssy-ut 27.

Lapho-dónék
havi fizetésre felvétetnek.
Cim a kiadóban.

Kérdezzük meg a házirosvost!

KRONDORFI

alkalikus természetes savanyuvíz.

Főraktár Debrecen részére:

KONSTEK GÉZA cégnél.

MURAKÖZY-gyógyszertár

DEBRECEN, HUNYADY-UTCA 5., BARNA-UTCA 1. SZ. A.

TELEFON 13—30.

Engedményes gyógyszerek kiszol-
gáltatnak: a

Máv. Alkalmazottai Betegsegélyző
M. kir. Postások
M. kir. Dohánygyár
Kereskedők
Kerületi Munkásbiztosító pénztárak tagjai részére
M. kir. Állami Gyermekekmenhely
Debrecen sz. kir. város alkalmazottai és sze-
gényei stb. számára.

Muraközy László,
gyógyszerész.

SOMOSSY LÁSZLÓ

ÁRUHÁZA

DEBRECEN, Kistemplombazár

HAJDUVÁRMEGYE SZÁLLÍTÓJA.

Menyasszonyi kelengye
Vászon és kész fehérnemű
Női ruhakelme — mosó ujdonságok
Külön szőnyeg-osztály :: Linoleum.

Szabott árak.

URANIA

Debrecen legnagyob, legelőkelőbb mozgója
EGYHÁZ-IEB. — TELEFON 12-51.

Szombaton — Vasárnap
június 19-én és 20-án

Budapesti
Medgyaszay-kabaré
vendégszereplése.

Fellépnek: **K. Mátrai Bözsi, Rajna Alice, Boross Géza, Sajó Géza, Kövály Gyula, Papp Hugó.**
Konferansz é: **Kövály Gyula.**
Karmester: **Nagypál Béla.**

Szombati műsor:

1. Konferansz. 2. Rézi (cselédtragédia.)
3. Jön a gyűjtőkocsi. 4. Kövály Gyula.
5. Akik itthonmaradtak. 6. Rajna Alice.
7. A butorozott szoba. 8. Sajó Géza.
9. Mátray Bözsi. 10. A nagy szövetség (bluette). — Szünet: 11. A hadi iskola.
12. Boross Géza. 13. A sebesült érke-
zése. 14. A kávéházi vezérkar.

Előadások kezdete 7 és 9 óra. Nem folytatódagos.
Helyárak 7 órakor: 1 K — 80 f. — 70 f. — 40 f.
— 20 f. — 9 órakor: 1 K 50 f. — 1 K 20 f. —
1 K. — 60 f. — 40 f.

Szombaton 3—7-ig és vasárnap 3—5-ig

ELSŐRANGU MOZIMŰSOR:

A LÁTOMÁNY
szenzációs dráma 3 felvonásban.

A HOLDKÓROS
életpép 2 felvonásban.

Tommy kalandja, vígjáték.

Helyárak a mozielőadásón 5 órától ren-
des, 3 órától fél helyár.

Nyomatott Hofmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piac-utca 49., a főpostával szemben.